

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 12. De homicidio voluntario vel casuali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

car, sed & is, qui abiicit; & is, qui alimenta dene-
gat, quique publicis locis misericordiae causa
exponit, quam ipse non habet, *l. Necare 4. D. De
agnosc. & alendi lib.*

1. Quales propterea digni sunt poena homi-
cidii, *l. 2. Cod. eod. l. Nec filium Cod. De patria
potest. l. 1. § poena D. De agnosc. lib.* Et, si pater
fuerit, amittit jus patriae potestatis, si dominus,
jus dominicae potestatis, non tantum si ipse ex-
posuerit, sed & si ab alio expositum sciverit, vel
postea ratum habuerit, atque ita expositus hoc
ipso consequetur libertatem: ultraque poenam,
quam meretur exponens filium vel filiam, pri-
vatur successione filii seu filiae, ab intestato de-
cedentis. Nam eo casu expositus videtur incer-
tum parentem habere, qui filio non sit dignus,
cum filium indignum se existimaverit, & pro-
inde merito omni utilitate ex proveniente ca-
rere debeat.

Idem iuris est in languidis (id est sic viribus
ob infirmitatem deficientibus, ut ad omnem
paene operationem sint inutiles) ita expositis,
cujuscumque aetatis fuerint, sive infantes, sive
majores. Qui tamen hos suscipiunt non acqui-
runt per hoc in personas ipsorum aliquod jus, *c.
fin. h. tit.* licet aliud jure Cod. Theodos. obti-
nerit, ut videre licet apud Greg. Tholosan. *Syn-
tag. Iuris universi lib. 11. c. 10. n. 3.*

Quas autem impensas repetere possit is,
qui infantem expositum aluit, brevitatis
causa vide apud Azor. *2. p. Moral. Institut. lib.
2. cap. 16.* ubi tradit, omnia, quae de parenti-
bus exponentibus infantes statuuntur jure
Civili vel Canonico, obtinere in iis, qui per
se vel per alios commodè filios suos alere pos-
sunt: si verò praerogativa vel egestate aut sine
dedecore & ignominia eos alere nequeant,
eurent, ut in Hospitali saltem aliquo, ad hoc
pietatis officium extructo, educantur,
prout de servo statuitur in *lib. 1.*

*Cod. De Latina libertate
solvenda.*

TITULUS XII.

De homicidio voluntario vel
casuali.

1. Homicidium quid sit.
2. Aliud est voluntarium, aliud Necessarium,
aliud Casuale.
3. Voluntarium aliud directè tale, aliud indire-
ctè.
4. 5. Necessarium item duplex.
6. Quid sit moderamen inculpatae tutelae.
7. 8. Casuale cum culpa vel sine culpa committi-
tur.
9. Poena homicidii voluntarii ex utroque jure.

TRanreamus nunc ad homicidium, in genere
considerandum. Licet enim genus pierum-
que praemittatur speciei, isque sit ordo usitator
in omni arte & scientia, ut ab universalioribus
incipiatur, & prius de genere tum de speciebus
agatur, *§ 1. igitur Institut. De iust. & iure, Ari-
stot. 1. Physic. cap. 1.* tamen nonnunquam etiam
iusta de causa praemittitur species, & subicitur
genus: ut hoc loco Pont. prius tradidit homici-
dii species, quae propter atrocitatem criminis
praemitti debuerunt.

1. Homicidium ab Homine dicitur, & ad ut-
rumque sexū pertinet, *l. Hominis 1 § 1. D. de verb.
signif. licet alias Homo pro vito specialiter ca-
pitar, l. Si quis aliquid § qui abortionis, in vet-
bis, mulier aut homo perierit D. De poenis, & in
jure Canonico Homicidium non tantum ho-
minis occisionem, sed & detractionem, per-
suasionem malam, omnemque motum ini-
quum ad nocendum alteri designet, can. Homici-
diorum cum quatuor seqq. De poenis. Distinct. 1.*
Specialiter verò sumitur Homicidium hic, pro-
ut significat occisionem hominis ab homine
factam, Quod addo, quia utrumque ad ho-
micidii rationem & nomen requiritur: nam
si brutum occiderit hominem vel homo bru-
tum, non dicitur proprie homicidium,
quia

quia homicidium designat peccatum, quod in brutum non cadit; & proinde est hominis hominem interficientis.

Homicidium sic acceptum triplex statui potest, Voluntarium, Casuale & Necessarium. Voluntarium est, quod dolo malo & animo occidendi quoquo modo admittitur, l. 1. *D. Ad L. Corn. de sicariis*; sive aperto Marte, sive per insidias, sive veneficio, sive pharmaco, sive alio modo.

1. Et ideo aliud est voluntarium directe, ut cum quis expressè intendit & vult occidere hominem; in quo consistit perfecta & propria ratio homicidii, l. 1. *Cod. Ad L. Corn. De sicar.* aliud voluntarium indirecte, ut cum quis expresse non intendit actum ipsum occisionis, sed alium actum, ex quo immediate & per se, & non per accidens, sequitur mors: nam voluntas delinquentis fertur in id, quod fit, & in omne illud, quod per se, & non per accidens, ex illo sequitur, *ult. hoc tit. in 6.* Committitur autem homicidium voluntarium factio, præcepto, consilio ac defensione, *can. Si quis viduam Distinct. 50. per insidias, cap. 2. h. 1. linguâ seu hortatione ad necandum, c. Sicut dignum 6. § qui vero h. 1.* Ad voluntarium revocari potest homicidium Necessarium: nam voluntarium vel est absolute voluntarium aut necessarium.

4. Necessarium est, quod quis committit ad necessariam sui defensionem, ut in c. 1. *hoc tit.* Et hoc, si fiat cum moderamine inculpatae tutelae, est sine culpa & reprehensione, *d. cap. 1. 2. 3. 4. Cod. Ad L. Corn. De sicar.* nam vim vi repellere, cum moderamine inculpatae tutelae, omnes leges, omniaque jura permittunt, c. *Significasti 17. h. 1. l. 1. D. De iust. & iure.*

5. Dicitur verò fieri cum moderamine inculpatae tutelae, cum sic non excedendo limites defensionis, seu non ad vindictam, sed solum ad propulsandam injuriam, & vim arcendam, quando alia evadendi via non suppetit, *d. c. 2. h. 1.* Hinc licet diurnum furem, si se telo non defendat, occidere minime permittatur, *d. c. 2.* notetur tamen impunè occidi permittum est, quia ignoratur, an furandi, an verò occidendi animo domum ingrediatur, *c. 3. h. 1.* Sic quoque latro à viatore, hostis à milite, impunè occiditur, *can. Cum homo xxiii q. 5.*

6. Necessarium quoque homicidium est, quod auctoritate legis aut superioris, jus gladii habentis jussu committitur, vel quod fit ab eo, qui justum bellum gerit, *can. Quid culpatur xxiii q. 1.*

7. Casuale est, quod casu fit & præter occidentis intentionem, ita ut nec in se nec in sua causa sit volitum, *cap. Presbyterum 7. c. Dilectus 13. & seq. hoc tit.* Tale est, si quis alicui vulnus infixit non letale, mors tamen secuta sit, vel malicia Medici, qui noxia adhibuerit, vel negligentia & temeritate læsi, qui remedia opportuna adhibere noluerit.

Committitur casuale homicidium aut cum culpa, aut sine culpa. Commisum sine culpa non imputatur; uti quando occisor dabat operam rei licitæ, vel etiam illicitæ, secundum probabilioris sententiam, si modo utroque casu sufficientem diligentiam & cautionem adhibuerit, ne quid inde incommodi sequeretur, *cap. Lator 9. d. c. Dilectus cum tribus seq. hoc tit.* quia quæ merè fortuito accidunt, non imputantur, quandoquidem humana providentiâ prævideri non possunt, *cap. ult. hoc tit.* & sufficiens diligentia ac cautio omne periculum & culpam abstergat. Huic assimilatur homicidium à furioso, infante, dormiente commissum; nam & hujus nulla habetur ratio, *Clement. unica eod. l. Infans D. Ad L. Corneliam de sicar.*

8. Sin autem culpa commissum sit, puta si occisor dederit operam rei illicitæ vel licitæ, sed non adhibuerit sufficientem diligentiam, ne quid incommodi accideret, ei imputatur, & à jure Civili punitur, sed mitius, l. 1. § *sed si, & l. 4. §. 1. D. eod. l. Si putator D. Ad L. Aquiliam: a sacris verò Canonibus irregulariter notatur, c. 7. & 8. h. tit.* Ratio est, quia tum est volitum in ipsa commissione cautionis seu diligentiae: sicut submersio navis censetur voluntaria in negligentia gubernatoris.

9. Pœna homicidii voluntarii, dolo commissi, ex lege Cornelia olim in liberis hominibus erat deportatio in insulam, & bonorum omnium ademptio, l. 3. § *penultimo D. Ad L. Corneliam De sicar.* in servis verò & humilioribus ultimum supplicium; hodieque ultro ferro seu pœna capitali lex homicidas persequitur.

Nan 3

Neque

Neque aliàs referente Zyp. *h. t.* in Brabantia Princeps abolitionem concedere homicidis potest, nisi prius cum parte transegerint: aliterve induciã vel silvus conductus, seu *gelyde*, ut vocant, concedi eis nequeunt. *Latus Introitus Caroli V. art. 21. & Maria art. 42.* Idem sanxerunt Pontifices Pius IV. & Pius V. prout & ne ante condemnati per contumaciam audiantur, nisi in carcere constituti, & citatis occisi hæredibus. Constitutiones eorum refert Petrus Matth. in vi. *Decretal. lib. 5. tit. 8. cap. 7. & 8.* Ibidemque *cap. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 9. & 10.* alias Constitutiones adversus homicidas videre licet.

De jure verò Canonico pœna est excommunicatio *can. Itaque xxiv. q. 3.* & depositio ab Ordine quocumque, si sit Clericus, & post depositionem detrusio in carcerem, utriusque ad tempus, veluti quinquennium vel sexennium, *d. cap. Sicut dignum in fine hoc tit.* Insuper homicida voluntarius privandus est beneficiis suis, *cap. 1. & 2. inf. De Clericis pugnant in duello:* & quidem per sententiam, quia non privatur ipso jure, ut communiter sentit DD. post Felinum in *e. Inquisitione n. 3. sup. De accusat. testatur Pias. 2. p. c. 4. art. 14. sub n. 16.* præter assassinatum, Navar. in *Manuali c. 27. n. 24.* Ad eum ut licet lata fuerit sententia condemnatoria de homicidio, si in ea non fiat mentio privationis expressim, non censetur adhuc privatus, quia præsumi possit, Episcopum voluisse cum eo dispensare in retentione beneficii, quippe qui & in hoc casu, sicut & plerisque aliis, quoad retentionem beneficii, habeat facultatem dispensandi, Pias. *d. loco.* Ideoque Clericus homicida fructus beneficii sui facit suos, & licet adhuc pendere, non prohibetur beneficio renuntiare, donec per sententiam privetur, Felin. in *cap. De quarta num. 31. sup. De prescript.* Quomodo & si in sententia sit expressa pœna privationis, & condemnatus appeller, durante appellatione resignare interim beneficium potest, & valida est resignatio, licet beneficium fuerit impetratum ab alio, in casum privationis. Pias. *d. loco n. 17.* ubi ait, pro indubitato id praticari in Curia Romana, post Genuen. in *Praxi c. 65. n. 18.* Quamvis non desint, qui talem renuntiationem putent invalidam, propter jus ad rem alteri quæsitum. Quæ ratione vero possit hodie Episcopus cum

homicida dispensare quoad sacros Ordines suscipiendos vel beneficium obtinendum, vide Conc. Trid. *Sess. 24. c. 7. De reformat.* Et quam pœnam incuriant, qui abortum procurant, quod Augustin. in *can. Aliquando xxxi. q. 2.* crudele facinus appellat brevitate causa omitto, & traditurus alias. Videti interim potest ea de re Constitutio Sixti V. an. 1588. & altera Gregorii XIV. an. 1591. apud Pias. *p. 1. c. 1. art. 5. n. 1.*

TITULUS XIII.

De Torneamentis.

1. Torneamenta qua dicantur.
2. Pœna occisus quem in torneamento, & occisus.
3. Quando licita torneamenta.
4. Agitatio taurorum prohibita.

Post tractatum de homicidio, tam in specie quam in genere, sequitur de quibusdam actibus, qui quandoque causam homicidio præbent, & primò quidem de Torneamentis, id est ludis hastilibus seu equestribus.

1. Dicuntur autem Torneamenta à circumcundo; suntque induciã quædam vel nundinæ ac fericæ, in quibus milites ex conducto vel conducto convenientes ad ostensionem virium suarum & audaciæ temerè congregati & aggredi solent, *cap. 1. h. t. & ibid. Abbas;* idque maximè in acie, dum otiosi sunt, vel in honorem Heroum defunctorum, Per Greg. Tholosan. *Synag. Veris universi lib. 48. cap. 16. num. 5.* Eaque hic & in *can. Monomachiam 2. q. 5.* prohibentur, quod ex iis sæpè periculum animarum & mors hominum proveniat, *d. cap. 1.* quodque spectantes hujusmodi spectacula Deum solummodo tentare videantur, *d. can. Monomachiam.*

2. Quòd si igitur quis in ejusmodi torneamenti seu ludis hastilibus alium occiderit, licet jure Civili nulli pœnæ subiciatur (decernere enim hasta leges Romanorum permiserunt, *l. Solent §. Senatus D. De alea lusu & aleator.*) de jure Canonico homicidii reus est, atque is-

regu-